

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського
Освітня програма	46961 Забезпечення військ (сил)
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	254 Забезпечення військ (сил)

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет оборони України імені Івана Черняховського
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	46961
Назва ОП	Забезпечення військ (сил)
Галузь знань	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	254 Забезпечення військ (сил)
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Фриз Сергій Петрович, Лісовенко Денис Валентинович, Кайдалов Руслан Олегович (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	18.05.2021 р. – 20.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://nuou.org.ua/assets/documents/vid5-254-2021.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://nuou.org.ua/assets/documents/acr-os-nau-5-2.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітня діяльність ЗВО за вказаною ОП справила позитивне загальне враження. Воно ґрунтується на сукупності таких чинників: освітня діяльність здійснюється за державним замовленням у тісній співпраці замовника та ЗВО на усіх етапах підготовки здобувачів вищої освіти; використання сучасної унікальної навчально-матеріальної бази; комплексне залучення до освітнього процесу фахівців практиків та міжнародної спільноти. Створена унікальна багатопрофільна освітня програма, яка завершує багаторівневу підготовку фахівців із забезпечення військ (сил) за різними видами забезпечення. Структура і зміст ОП узагальнює зміст 28 ОП за другим (магістерським) рівнем вищої освіти та комплексно охоплює 29 напрямів досліджень за видами забезпечення військ (сил), що надає можливості сформулювати збалансовану освітню траєкторію та підготувати фахівця за спеціальністю 254 «Забезпечення військ (сил)» з розвиненими соціальними навичками. Університет вже на етапі вступу до ад'юнктури висуває вимогу щодо наявності у вступників окрім другого (магістерського) ще й оперативного-тактичного рівня військової освіти за спеціальністю, що вказує на важливість вирішення ад'юнктами в подальшому наукових завдань із забезпечення військ (сил) для органів військового управління оперативного-тактичного (оперативного) чи оперативного-стратегічного (стратегічного) рівнів. Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського виступає центром міжнародної співпраці у сфері забезпечення воєнної безпеки серед інших вищих військових навчальних закладів та реально тісно співпрацює із міжнародними організаціями, закладами та установами, що покращує освітню діяльність в цілому в університеті та безпосередньо за цією освітньою програмою. ОП відповідає критеріям оцінювання якості.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського забезпечує впровадження та дотримання принципів академічної доброчесності, що супроводжується наявністю відповідних документів, де зазначаються політика, стандарти і процедури. Широке застосування для проведення досліджень спеціалізованих програмних засобів, а саме, автоматизованої системи управління військами «Славутич» та системи імітаційного моделювання JCATS (Joint Conflict And Tactical Simulation). Окрім цього реальне залучення матеріально-технічної бази установ партнерів, а саме ЦНДІ ЗС України, ЦНДІ ОВТ ЗС України для проведення наукових досліджень ад'юнктів. Наявність створеної в університеті дієвої платформи дистанційного навчання з широкими її можливостями та реальним використанням учасниками освітнього процесу. НУОУ послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; здобувачі безпосередньо та через органи ад'юнктського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери і виступають дієвими суб'єктами освітньо-наукової діяльності. Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського надає широкі можливості ад'юнктам приймати участь у наукових конференціях і публікувати результати досліджень безкоштовно у своїх фахових збірниках, забезпечує вчасний захист дисертації та реально заохочує тих, хто достроково закінчує підготовку.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Є певні зауваження до відповідності змісту ОП та навчального плану, але ці недоліки є по суті технічними помилками, що можуть бути швидко усунені і не впливають на якість освітнього процесу за зазначеною ОП. Відсутність вагових коефіцієнтів за результатами вступних іспитів при визначенні конкурсного балу вступника дещо нівелює значення результатів іспиту за спеціальністю. Відсутність інформації на офіційному сайті НУОУ щодо зауважень та пропозицій, що повинні надходити від усіх стейкхолдерів, після закінчення громадського обговорення проекту ОП дещо ускладнює процедуру реального її обговорення.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Експертна група з'ясувала, що мета ОП сформульована коректно та чітко й корелюється зі спеціальністю 254 «Забезпечення військ (сил)». Місія ЗВО визначена у Стратегії НУОУ на період до 2025 року

<https://nuou.org.ua/assets/documents/nduu-strategy-2025.pdf>, яка полягає у задоволенні потреб складових Сектору безпеки і оборони України, у першу чергу Міністерства оборони і Збройних Сил України, в лідерах з широким інтелектуальним горизонтом шляхом надання високоякісних освітніх послуг, розроблення якісної наукової та науково-аналітичної продукції за результатами фундаментальних і прикладних досліджень у сфері національної безпеки і оборони, а зміст цієї стратегії відображає шляхи реалізації зазначеної місії в сучасних умовах внутрішніх та зовнішніх викликів для держави. Статут НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/statut-nuou-2019.pdf> у підрозділі 3.4 визначає спрямованість освітньої діяльності НУОУ, а саме, підготовку кадрів вищої кваліфікації, зокрема наукових і науково-педагогічних працівників. Положення про організацію освітнього процесу в НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf> у підрозділі 1.4 визначає мету провадження освітнього процесу як реалізацію особистісного потенціалу ад'юнктів, розвитку їх творчих, (креативних) здібностей, підготовці компетентних фахівців, спроможних задовольняти потреби особи і суспільства. Мета ОП <https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf> полягає у підготовці висококваліфікованих наукових та науково-педагогічних кадрів, здатних розв'язувати значущі проблеми і самостійно проводити інноваційні наукові та науково-технічні дослідження, результати яких мають теоретичне та практичне значення у сфері забезпечення військ (сил). Аналіз змісту наведених тверджень та результати спілкування зі стейкхолдерами дозволяє стверджувати, що сформульована мета ОП є чіткою, конкретною та такою, яка відповідає місії та стратегії НУОУ й корелюється зі спеціальністю.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Аналіз відомостей самооцінювання та результати інтерв'ювання з фокус-групами показали, що визначення цілей ОП та програмних РН здійснювалось з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів (здобувачів вищої освіти, роботодавців, академічної спільноти та інших). Так від академічної спільноти залучався заступник начальника університету з наукової роботи, кандидат військових наук, професор Щипанський П.В. Представником від замовника виступав начальник воєнно-наукового управління Генерального штабу Збройних Сил України (ЗСУ) кандидат військових наук, старший науковий співробітник Коваль В.В. Від здобувачів вищої освіти приймав участь ад'юнкт четвертого року навчання Ганненко Ю.О. Надані вказаними стейкхолдерами пропозиції (отримані в результаті громадського обговорення проекту ОП <https://nuou.org.ua/assets/documents/project-osvitno-naukova-programa-za-spec-254.pdf>, опитування в межах ОП (викладені у внутрішній мережі університету), особистого спілкування гаранта ОП з учасниками освітнього процесу та роботодавцями) аналізуються та узагальнюються гарантом ОП та після обговорення на засіданнях відповідних кафедр, затверджуються Вченою радою НУОУ (Протокол №2 від 01.03.2021 р.). Так, зокрема за пропозиціями здобувачів та випускників ОП, після обговорення із академічною спільнотою скориговані РН6 досягнення, яких забезпечено введенням нового вибіркового освітнього компонента (ВД7). Також було враховано пропозиції представника роботодавців (Департаменту військової освіти та науки) в ОП, а саме у формулюванні п.5 (викладання та оцінювання) та загальної компетентності ЗК2, що були надані у рецензії-відгуку на ОП <https://nuou.org.ua/assets/documents/rec5-254-2021.pdf>. Під час візиту до ЗВО представника експертної групи отримано підтвердження того, що залучення стейкхолдерів мало справжній, а не формальний характер. Це було з'ясовано під час зустрічей з різними фокус-групами та отриманні відповідних доказових матеріалів. Таким чином, цілі ОП та програмні РН визначаються з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та програмні результати ОП тісно корелюють із сучасними тенденціями розвитку всебічного забезпечення військ (сил) за відповідними видами та напрямками. В НУОУ постійно проводиться аналіз сучасних тенденцій розвитку забезпечення військ (сил) та дослідження їх сумісності з арміями країн членів НАТО, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського <https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf>. Дискусійні положення обговорюються під час проведення конференцій <https://nuou.org.ua/nauka/confi/>, <https://nuou.org.ua/nauka/confi/spc-05112020.html>, у тому числі міжнародних до участі в яких залучаються стейкхолдери (до звіту додаються відповідні сертифікати). Регіональний контекст не відіграє вагомую роль для функціонування цієї ОП, адже функції Збройних Сил України та інших військових формувань не залежать від регіональних особливостей. Окрім цього тенденції розвитку спеціальності обговорюються на наукових форумах із залученням представників інших складових сектору безпеки і оборони України з яким заключені відповідні угоди про співпрацю (<https://nuou.org.ua/nauka/memo-cooperation.html>). На урахування зазначених тенденцій спрямована мета ОП та результати навчання РН6, РН8 та РН9. Наведені факти знайшли своє підтвердження в ході бесід з фокус-групами. Аналогічних ОП для здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем в Україні немає, хоча підготовка за другим (магістерським) рівнем за цією спеціальністю "Забезпечення військ (сил)" здійснюється не тільки в НУОУ а й інших вищих військових навчальних закладах. Отже слід відзначити, що цілі та програмні результати навчання ОП в повному обсязі визначають тенденції розвитку спеціальності забезпечення військ (сил) в сучасних умовах.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Для освітнього рівня доктор філософії стандарт вищої освіти зі спеціальності 254 "Забезпечення військ (сил)" розробляється але він не затверджений. Аналіз РН ОП на відповідність вимогам Національної рамки кваліфікацій <https://mon.gov.ua/ua/osvita/nacionalna-ramka-kvalifikacij/rivni-nacionalnoyi-ramki-kvalifikacij> для 8-го кваліфікаційного рівня показав, що: дескриптору «знання» відповідають визначені у ОП програмні РН1, РН4, РН5 та РН7 (концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності); дескриптору «уміння/навички»: РН3, РН8, РН9 (спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики); РН6, РН7 (започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей); дескриптору «комунікація» - РН2, РН3, РН4 (вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях); дескриптору «відповідальність та автономія»: РН3, РН4 (демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності); РН1 та РН6, РН10 (здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення). Таким чином, експертна група вважає, що програмні РН вказані у ОП відповідають вимогам для 8 - го кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: ОП має чітку мету, яка відповідає місії та Стратегії НУОУ; багатопрофільність ОП, підґрунтям якої є узагальнення 28 ОП другого (магістерського) рівня вищої освіти, оперативного рівня військової освіти НУОУ, що визначає унікальність підготовки фахівців за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за заявленою ОП; повна узгодженість ОП із замовником (має позитивний відгук та погоджена Директором Департаменту військової освіти та науки Міністерства оборони України). Позитивні практики: врахування позицій та потреб стейкхолдерів для коригування ОП (введення нових освітніх компонентів); широке залучення міжнародної спільноти до реформування військової освіти; наукова підтримка спеціальності з боку керівництва НУО, замовника та академічної спільноти; можливість здобувачів вищої освіти та НПП брати участь у навчаннях різного рівня військового управління та апробувати свої наукові результати у практичну діяльність військ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою відповідає визначеному критерію, сприяють досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання. Створена унікальна для вищих військових навчальних закладів система багатопрофільної та багаторівневої підготовки фахівців із забезпечення військ (сил) за різними видами забезпечення. Унікальна (єдина) ОП, яка готує фахівців, що можуть після її закінчення реалізовувати свої компетентності у різних закладах вищої освіти та наукових установах Міністерства оборони України та інших відомств, що входять до складу сил безпеки та оборони України.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Експертна група встановила, що обсяг ОП складає 240 кредитів ЄКТС (освітня складова ОП – 40 кредитів ЄКТС, наукова складова 200 кредитів ЄКТС) <https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf>. Обсяг обов'язкових ОК складає 30 кредитів ЄКТС. ОП містить необхідні обов'язкові освітні складові, які формують: загальнонаукові (філософські) компетентності – 6 кредитів ЄКТС (Філософія та методологія науки – 3 кредити, Методологія наукової та науково-педагогічної діяльності – 3 кредити); універсальні навички дослідника – 6 кредитів ЄКТС (Основи роботи з науковими проєктами та наукометричними базами – 3 кредити, Застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності – 3 кредити); мовні компетентності іноземною мовою – 6 кредитів ЄКТС (Іноземна мова в науковій діяльності); знання із забезпечення військ (сил) – 12 кредитів ЄКТС (Концептуальні проблеми забезпечення військ (сил) – 5 кредитів, (Теоретичні основи воєнно-наукових досліджень у сфері забезпечення військ (сил) – 4 кредити), (Основи моделювання у сфері забезпечення військ (сил) – 3 кредити). В ОП вказано вибіркові освітні компоненти в обсязі 10 кредитів ЄКТС, що складає 25 % від загального обсягу ОП, із них: дисципліни вільного вибору – 5 освітніх компонент по 3 кредити ЄКТС кожна, з яких здобувач обирає 2; практика – 4 кредити ЄКТС (педагогічна або науково-дослідницька). Експертна група засвідчує, що, обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) відповідає вимогам Закону України про вищу освіту <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>, а саме статті 5 пункту 6 щодо обсягу освітньої складової ОП для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Представлена експертній групі ОП <https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf> має необхідні реквізити, передмову, профіль ОП у якому зазначено - загальну інформацію, мету ОП, характеристику ОП, придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, викладання та оцінювання. Програмні компетентності, програмні результати навчання, ресурсне забезпечення реалізації ОП, академічну мобільність; перелік ОП та їх логічна послідовність; форма атестації здобувачів вищої освіти; матриця відповідності програмних компетентностей ОП, матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам ОП та перелік напрямків досліджень. Аналіз навчального плану (2021 р.) <https://nuou.org.ua/assets/documents/np5-254-2021.pdf>, структурно-логічної схеми вивчення ОК (наведена в ОП) та їх силабусів <https://nuou.org.ua/nauka/sylabusy-disciplin.html> показав, що в цілому освітні компоненти ОП складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Але слід відмітити, що загальний обсяг навчання, що вказаний на титульному листі навчального плану містить інформацію про 240 кредитів ЄКТС, хоча згідно із Постановою КМУ від 23.03.2016 №261 "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах)" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text> у пункті 26 вказано, що навчальний план ад'юнктури повинен містити інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін 30-60 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи. Наведений приклад вказує на певну невідповідність, хоча у розділі (ІІІ. план навчального процесу) вказана загальна кількість годин у 40 кредитів ЄКТС за освітніми компонентами, що відповідає зазначеним вище вимогам. Також слід відмітити, що зазначені у тому ж розділі НП контрольні заходи по семестрах не корелюються з підрозділом ОП 2.2 (структурно-логічна схема ОП). Так, згідно із НП усі освітні компоненти, крім (Іноземної мови в науковій діяльності) мають контрольні заходи у 1 (першому) семестрі, хоча данні з ОП свідчать про вивчення ОК здебільшого протягом 4 (чотирьох) семестрів. Експертна група вважає цю невідповідність суто технічною помилкою, яка не впливає на реалізацію освітньої діяльності.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз змісту ОП <https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf> показав, що об'єктом вивчення у ОП є передові досягнення та актуальні проблеми у сфері забезпечення військ (сил), що вказує на відповідність предметній області за вказаною спеціальністю. Це підтверджується результатами бесід зі здобувачами вищої освіти, які зазначали, що особливо ОК6 (Концептуальні проблеми забезпечення військ (сил)), ОК7 (Теоретичні основи воєнно-наукових досліджень у сфері забезпечення військ (сил)) та ОК8 (Основи моделювання у сфері забезпечення військ (сил) – 3 кредити) відповідають предметній області для спеціальності 254 «Забезпечення військ (сил)».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Порядок формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти визначається змістом підрозділу 4.7 "Положення про організацію освітнього процесу у НУОУ" <https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf> та розділу 9 "Положення про організацію підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (доктора філософії)" (<https://nuou.org.ua/assets/documents/19-pol-2021.pdf> (ухваленого Вченою радою НУОУ (протокол № 3 від 29.03.2021)). Індивідуальна освітня траєкторія здобувача на ОП реалізується шляхом: вибору освітніх компонентів з НП, виконанням самостійного наукового дослідження за обраними методами та формами; можливістю корегувати свій індивідуальний навчальний план роботи та план наукової роботи за погодженням зі своїм науковим керівником та керівником структурного підрозділу, де проходить підготовка; вільно висловлювати свою думку під час навчальних занять, самостійно обирати тему реферату, доповіді тощо; участі у програмах академічної мобільності, у тому числі міжнародної; вільного вибору форм представлення здобутих наукових результатів, наукових видань для публікації цих результатів; вільного вибору способів апробації результатів своїх досліджень; можливості уточнення теми дисертації при зміні тенденцій у галузі та спеціальності; можливості зміни наукового керівника тощо. Структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти вибіркового ОК, які складають 10 кредитів ЄКТС (25% від загального обсягу освітньої складової). Можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів також забезпечується через вибір тематики індивідуальних науково-дослідних завдань в процесі вивчення ОК. 40% навантаження вибіркової складової припадає на науково-дослідницьку або педагогічну практику (4 кредити ЄКТС). Решту 60 % навантаження вибіркової складової здобувачі мають можливість обирати 2 (обсягом по 3 кредити ЄКТС) із 5 запропонованих ОП ОК, які зорієнтовані на здобуття глибинних знань із забезпечення військ (сил). Також ОП передбачена можливість вибору ОК із інших ОП обсягом 6 кредитів ЄКТС. Під час зустрічі із здобувачами експертна група з'ясувала, що дійсно ад'юнкти обирають ОК з інших ОП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Основою практичної підготовки ОП є практична складова всіх освітніх ОК та науково-дослідницька або педагогічна практика (4 кредити ЄКТС). Практична орієнтованість теоретичних ОК виявляється у впровадженні в робочі програми навчальних дисциплін (РПНД) індивідуальних науково-дослідних завдань та проведенні практичних занять, які корелюються із науковою тематикою ад'юнктів. Загальний порядок проходження практики ад'юнктів та науково-методичне забезпечення практики визначені в розділі 5 "Положення про організацію підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (доктора філософії)" (<https://nuou.org.ua/assets/documents/19-pol-2021.pdf> (ухваленого Вченою радою НУОУ (протокол № 3 від 29.03.2021)). Базою для практик ад'юнктів є навчальні, навчально-наукові, наукові підрозділи НУОУ. Зміст практики і обсяги навчального навантаження ад'юнктів під час практики визначаються програмою практики, яка погоджується з науковим керівником та затверджується керівником структурного підрозділу, до якого прикріплено ад'юнкта. Аналіз змісту програм науково-дослідницької (педагогічної) практики показав, що вона спрямована на здобуття ад'юнктом спеціальної (фахової) компетентності – СК6 визначену в ОП (здатність обґрунтовувати науково-педагогічну, наукову та інноваційну діяльність у вищих військових навчальних закладах, набуття педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних вмінь майбутніх вчених, викладачів вищої школи). Під час зустрічі із здобувачами експертна група встановила, що практична підготовка здобувачів вищої освіти дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Здобувачі готові після випуску із ад'юнктури одразу виконувати обов'язки НПП та/або наукових працівників. В ході бесід з фокус-групами експертна група з'ясувала, що випускник цієї ОП Лойшин А.А. після дострокового закінчення був призначений на посаду науково-педагогічного працівника НУОУ.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз ОП <https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf> та силабусів <https://nuou.org.ua/nauka/sylabusy-disciplin.html> засвідчив, що формування соціальних навичок (soft skills) здобувачів відповідає цілям ОП і забезпечується більшістю ОК, що детально розкриті у відомостях самооцінювання. Основними формами забезпечення навичок soft skills є семінари, практичні та групові заняття, індивідуальні дослідницькі завдання, педагогічна та науково-дослідницька практика, провадження науково-пошукової роботи, звіти про науково-дослідницьку діяльність та апробація результатів наукових досліджень на конференціях як у НУОУ, так і інших закладах вищої освіти та наукових установах. Експертна група під час бесід з фокус-групами встановила, що здобувачі вищої освіти дійсно мають можливості розвивати лідерські та організаторські якості під час: проведення занять; виступах на наукових форумах; участі у засіданні кафедр, інститутів, Вчених рад центрів та університету, де вони можуть розвивати навички презентації своєї позиції, креативності її подання тощо. Крім цього, ад'юнкти поза навчанням мають можливість відпрацьовувати свої комунікативні навички приймаючи участь у роботі різнопланових гуртків та секцій <https://nuou.org.ua/nauka/ntov.html>, <https://nuou.org.ua/u/news/ad%E2%80%99yunkt-unversitetu-rozpovv-pro-aktualnst-ta-osnovnu-metu-mzhnarodn.html>, <https://nuou.org.ua/u/news/futbolna-komanda-unversitetu-viborola-chemponstvo-parimatch-bznes-lgi.html>, <https://nuou.org.ua/u/news/predstavniki-unversitetu-stali-prizerami-chemponatu-ukrani-z-girovogo.html>, <https://nuou.org.ua/u/news/v-unversitet-viznachili-chemponv-z-blyardnogo-sportu.html>. Експертною групою під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти встановлено, що вони розуміють що формування соціальних навичок здійснюється в процесі як освітньої діяльності й наукових досліджень та відмічають їх важливість у подальшій службі, яка вимагає постійного їх використання та вдосконалення.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

На момент формування відомостей самооцінювання відповідний професійний стандарт був відсутній. Проте, 23 березня 2021 року Мінекономіки затверджено Професійний стандарт на групу професій «Викладач закладу вищої освіти», який експертна група вважає може бути врахований в ОП. Окрім цього, експертна група вважає, що у ОП <https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf> враховані компетентності та результати навчання, які погоджені із замовником та формують у здобувача вищої освіти знання, розуміння і здатність якісно та на високому професійному рівні виконувати свої обов'язки після завершення навчання за відповідною ОП за спеціальністю 254 «Забезпечення військ (сил)».

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОП <https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf> та НП <https://nuou.org.ua/assets/documents/np5-254-2021.pdf> показав, що розподіл загального бюджету навчального навантаження за ОП здійснено в межах першого (45%, 18 кредитів ЄКТС) та другого (55%, 22 кредити ЄКТС) років навчання. Так, відповідно до навчального плану аудиторне навантаження ад'юнктів складає 44,3% (17,7 кредитів ЄКТС), самостійна робота – 56,7% (18,3 кредити ЄКТС), без урахування 4 кредитів на педагогічну або науково-дослідницьку практику. Проте, експертна група звернула увагу на перевантаженість здобувачів аудиторною роботою на ОК5 (Іноземна мова в науковій діяльності), де аудиторне навантаження складає 66,7 %. Аналіз силабусів навчальних дисциплін <https://nuou.org.ua/nauka/sylabusy-disciplin.html> показав, що основними формами аудиторної роботи є лекції, групові, практичні та семінарські заняття. Експертна група при спілкуванні з роботодавцями та здобувачами ОП визначила, що фактичний обсяг ОП та окремих ОК в цілому їх задовольняє. Зазначене дозволяє зробити висновок про відсутність перевантаження здобувачів вищої освіти та достатній час на проведення безпосередньо наукових досліджень за темою дисертаційної роботи.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів ОП за дуальною освітою не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: структура і зміст ОП узагальнює зміст 28 ОП за другим (магістерським) рівнем вищої освіти та комплексно охоплює 29 напрямів досліджень за видами забезпечення військ (сил), що надає можливості сформувати збалансовану освітню траєкторію та підготувати фахівця за спеціальністю 254 «Забезпечення військ (сил)» з розвиненими соціальними навичками (soft skills). Позитивні практики: практична орієнтованість ОК через впровадження в робочі програми навчальних дисциплін індивідуальних науково-дослідних завдань та проведенні практичних занять, які корелюються із науковою тематикою здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: загальне співвідношення аудиторної і самостійної роботи для здобувачів вищої освіти має незначну перевантаженість, а в одній ОК5 (Іноземна мова в науковій діяльності) є незбалансованим, що не відповідає прийнятим в університеті вимогам щодо навчального навантаження. Недоліки: не повна відповідність загального обсягу навчання у 240 кредитів ЄКТС, що вказано у навчальному плані (на титульному листі) вимогам пункту 26 Постанови КМУ від 23.03.2016 №261 "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти і ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах)" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text> де вказано, що навчальний план ад'юнктури повинен містити інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін 30-60 кредитів ЄКТС, хоча у розділі III НП вказана загальна кількість годин у 40 кредитів ЄКТС, що відповідає зазначеним вище вимогам. Контрольні заходи по семестрах не корелюються з інформацією у підрозділі ОП 2.2 (структурно-логічна схема ОП). Так, згідно із НП усі освітні компоненти, окрім «Іноземної мови в науковій діяльності» мають контрольні заходи у 1 (першому) семестрі, хоча данні з ОП свідчать про вивчення ОК здебільшого протягом 4 (чотирьох) семестрів. Експертна група вважає вказані невідповідності суто технічною помилкою, яка не впливає на реалізацію освітньої діяльності. Рекомендації щодо удосконалення: усунути технічну

помилку і привести навчальний план за загальним обсягом до вимог пункту 26 Постанови КМУ від 23.03.2016 №261 "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах)" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>; усунути технічну помилку і скорегувати контрольні заходи по семестрам навчання у НП та ОП, а саме пункту 2.2 структурно-логічна схема.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії та доктора наук НУОУ оприлюднені на офіційному сайті НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/prav-pr-doctor-2021.pdf>, розроблені і затверджені у встановленому порядку (рішенням Вченої ради НУОУ, протокол № 12 від 30 листопада 2020 року). У розділі 1 цих Правил визначено, що прийом до ад'юнктури університету здійснюється на конкурсній основі офіцерів Збройних Сил України віком до 45 років, які перебувають на військовій службі, здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста), мають вищу військову оперативно-тактичну (оперативну) освіту, виявили здібності до педагогічної або науково-дослідної роботи та мають досвід служби у військах (силах) не менше двох років. До НУОУ на конкурсній основі приймають офіцерів – громадян України, незалежно від статі, які проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України або інших військових формуваннях України та мають відповідний ступінь вищої освіти. НУОУ здійснює прийом до ад'юнктури відповідно до державного замовлення на підготовку осіб офіцерського складу на очну форму навчання в межах ліцензованого обсягу за спеціальностями, у тому числі: в ад'юнктурі за спеціальністю 254 Забезпечення військ (сил). Аналіз Правил прийому на навчання та спілкування зі здобувачами вищої освіти під час інтерв'ювання за ОП показав, що вони є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, а процедура проведення конкурсу прозора і зрозуміла.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Експертною групою встановлено, що згідно "Правил прийому на навчання для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії та доктора наук НУОУ в 2021 році" <https://nuou.org.ua/assets/documents/prav-pr-doctor-2021.pdf> однією з умов до вступу на ОП є наявність оперативно-тактичного (оперативного) рівня вищої військової освіти за спеціальністю. Програми вступних випробувань кандидатів для здобуття наукового ступеня доктора філософії у НУОУ в 2021 році <https://nuou.org.ua/assets/documents/prg-vstup-doctor-2021.pdf>, що затверджені рішенням Вченої ради НУОУ від 30 листопада 2020 року (протокол № 12) передбачають здачу кандидатами на навчання іспитів: з філософії, іноземної мови, а також іспит зі спеціальності, де безпосередньо враховані особливості ОП, зокрема щодо підготовки фахівця із забезпечення військ (сил), зокрема, для фахівців різних видів забезпечення, а саме: - для фахівців з радіаційного, хімічного та бактеріологічного захисту - для фахівців з радіоелектронної боротьби (далі – РЕБ). - для фахівців з інженерного забезпечення. - для фахівців з морально-психологічного забезпечення військ (сил). - для фахівців з тилового забезпечення. - для фахівців з технічного забезпечення. Підготовку тестових завдань для вступних випробувань організують голови предметних комісій (гаранти) НУОУ, що забезпечує проведення неупередженого конкурсу. Конкурсний бал вступника на здобуття ступеня доктора філософії враховує результати вступних іспитів зі спеціальності, з іноземної мови, з філософії (за шкалою від 0 до 100 балів), а також додаткові бали за наукові та службові досягнення з врахуванням середнього балу (за чотирибальною шкалою) додатка до диплома, на основі якого здійснюється вступ. Процедура оцінювання вступних іспитів розкрита у розділі 6 Правил прийому на навчання і полягає у визначенні конкурсного балу вступника. Конкурсний бал (КБ) визначають за формулою: $КБ = ВІС + ВІМ + ВІФ + ДБ$, де ВІС – результат вступного іспиту із спеціальності (за шкалою від 0 до 100 балів); ВІМ – результат вступного іспиту з іноземної мови (за шкалою від 0 до 100 балів); ВІФ – результат вступного іспиту з філософії (за шкалою від 0 до 100 балів); ДБ – додаткові бали щодо врахуванням середнього балу додатка до диплома, на основі якого здійснюється вступ, за наукові та службові досягнення (участь у бойових діях, статті, патенти, державні та відомчі нагороди). Проте, експертна група звернула увагу на відсутність вагових коефіцієнтів за результатами вступних іспитів при визначенні КБ. Але, зазначене вище, дозволяє стверджувати, що правила прийому на навчання за ОП враховують особливості безпосередньо самої програми.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертною групою встановлено, згідно із вимогами "Положення про організацію освітнього процесу у НУОУ" <https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf> регламентовано право усіх учасників освітнього процесу на академічну мобільність, зокрема міжнародну. Окрім цього цей документ визначає основні напрями міжнародного співробітництва в рамках яких відбувається академічна мобільність. Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти наведені у розділі 4 "Положення про організацію підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (доктора філософії)" <https://nuou.org.ua/assets/documents/19-pol-2021.pdf>. Це положення визначає, що право на академічну мобільність реалізується на підставі міжнародних угод (договорів, меморандумів) про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проектів, договорів про співробітництво між НУОУ або його основними структурними підрозділами та вітчизняними/іноземними ЗВО(НУ) та їх основними структурними підрозділами, а також може бути реалізоване Учасником з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією НУОУ, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів. Наведено у відомостях про самооцінювання "Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої військової освіти Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського" за вказаним посиланням (<https://nuou.org.ua/assets/documents/propereved-vidrah.pdf>) є не активним. Слід зазначити, що здобувачам, які поступили в ад'юнктуру з посад науково-педагогічних (наукових) працівників можуть бути зараховані кредити ЄКТС у якості педагогічної (науково-дослідної) практики. Так, факт зазначений у відомостях про самооцінювання було підтверджено при спілкуванні зі здобувачами вищої освіти, а саме, встановлено, що ад'юнкту 2 року підготовки Князеву Сергію Миколайовичу було зараховано 30 годин (1 кредит ЄКТС) науково-дослідницької практики рішенням Вченої ради університету від 29.03.2021 за проведення досліджень у рамках НДР Шифр "Резерв СВ" яка проводилась у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Експертна група з'ясувала, що в НУОУ визначені чіткі правила визнання результатів навчання, які отримані в інших закладах вищої освіти і є доступними для учасників освітнього процесу, а наведений вище факт підтверджує дотримання цього в рамках ОП.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертна група з'ясувала, що правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті визначені у розділі 4 Положення про організацію підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (доктора філософії) <https://nuou.org.ua/assets/documents/19-pol-2021.pdf>. Зазначено, що здобувач за 10 робочих днів до початку семестру подає рапорт до начальника (завідувача) кафедри, де викладається навчальна дисципліна, з проханням про визнання результатів навчання у неформальній освіті. До рапорту додаються документи (сертифікати, свідоцтва, довідки тощо), що підтверджують результати навчання, які здобувач отримав. На засіданні комісії, що організовує начальник (завідувач) кафедри приймається рішення щодо визнання результатів навчання здобутих у неформальній освіті. Засідання комісії може проводитись у формі: екзамену, заліку, співбесіди, виконання індивідуального завдання. За результатами засідання комісія складає протокол із відповідною пропозицією, який є основою для прийняття рішення Вченої ради університету. Процедурою передбачена можливість повного чи часткового зарахування або відмова у зарахуванні результатів неформальної освіти. Експертна група під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти не виявила фактів визнання результатів навчання отриманих в неформальній та інформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: Правила прийому на навчання для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії та доктора наук НУОУ в 2021 році є чіткими, послідовно та системно викладеними і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень; пороговий рівень результатів вступного випробування, що встановлений правилами вступу, дозволяє забезпечити якісний відбір здобувачів на навчання за ОП; передбачено можливість зарахування результатів навчання здобутих в інших ЗВО, неформальній та інформальній освіті. Позитивна практика: офіцери, які вступають до ад'юнктури, обов'язково повинні мати вищу військову оперативно-тактичну (оперативну) освіту, що враховує особливості ОП щодо підготовки саме фахівців із забезпечення військ (сил), до звіту додається інформація, що це підтверджує.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: відсутність вагових коефіцієнтів за результатами вступних іспитів при визначенні КБ. Недоліки: не виявлено. Рекомендації: розглянути можливість щодо визначення вагових коефіцієнтів за результатами вступних іспитів при визначенні КБ.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони є не суттєвими й не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Експертна група підтверджує, що наведені форми й методи навчання на ОП, які зазначені у таблиці 3 відомостей про самооцінювання ідентичні тим, що зазначені у "Положенні про організацію освітнього процесу у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf>) та відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій, яка передбачає, що на третьому освітньо-науковому рівні освіти здобувачі мають примножувати знання. В ході інтерв'ювання з різними фокус-групами встановлено, що досягнення програмних результатів навчання на ОП можливе завдяки оптимальному поєднанню таких форм і методів навчання як лекції, лекції-бесіди (дискусії), семінарські та практичні заняття, проходження педагогічної (науково-дослідницької) практики за напрямом дослідження, контрольні заходи. Здобувачі вищої освіти та НПП, які залучені для реалізації ОП підтвердили, що викладання здійснюється з активним використанням мультимедійних засобів, спеціалізованого програмного забезпечення, платформи дистанційного навчання. Загальний стиль навчання – творчо-орієнтований, спрямований на розвиток навичок генерування нових ідей та самостійного отримання глибинних знань. Під час добору форм та методів навчання враховується думка здобувачів освіти, отримана шляхом анкетування на установчих зборах, а також роботодавців. За результатами інтерв'ювання з різними стейкхолдерами, експертна група дійшла висновку, що здобувач вищої освіти виступає повноправним суб'єктом освітньо-наукового процесу зі своїми унікальними інтересами, які він всіляко реалізує в рамках студентоцентрованого підходу з дотриманням принципів академічної свободи. Це підтверджено не тільки за результатами зустрічей а й регламентовано рядом документів, які є у вільному доступу на сайті НУОУ. Безпосередньо [..участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу ...] зазначена у (п. 1 розділу II Методичних рекомендації для здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії <https://nuou.org.ua/assets/documents/p17-rec-ad-2.pdf>. У (пп. 5.9.3 Статуту НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/statut-nuou-2019.pdf>) зазначено, що здобувачі вищої освіти [... беруть участь в обговоренні і вирішенні питань удосконалення освітнього процесу ...] при розгляді цих питань на засіданнях кафедр, інститутів (центрів), Загальних зборів слухачів, ад'юнктів та докторантів, Ради ад'юнктів та докторантів, Вченої ради університету. Експертній групі було представлено результати опитувань, які систематично проводяться зі здобувачами вищої освіти у відповідності до (п. 3.1 Методичних рекомендації щодо анкетування (опитування) учасників освітнього процесу в НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/met-rec-anketa.pdf>). На підставі зазначеного експертна група стверджує, що в цілому форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та програмних РН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Експертною групою з'ясовано, що здобувачі мають можливість ознайомитися з цілями, змістом та програмними РН, порядком та критеріями оцінювання в межах окремих ОК на першому занятті та у продовж їх проведення протягом періоду навчання. Окрім цього у вільному доступі є силабуси ОК <https://nuou.org.ua/nauka/sylabusy-disciplin.html>, робочі програми навчальних дисциплін; Положення про організацію освітнього процесу у НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf>; Положення про організацію підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (доктора філософії) <https://nuou.org.ua/assets/documents/19-pol-2021.pdf>. Крім того, детальна інформація надається учасникам освітнього процесу під час проведення з ними орієнтаційних занять, які відбувається після зарахування до ад'юнктури.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП здобувачами відбувається шляхом проведення актуального дисертаційного дослідження, обов'язкового залучення здобувачів до виконання науково-дослідних робіт, як виконавців, тематика яких безпосередньо пов'язана із напрямом підготовки за ОП (прикладні участі ад'юнктів представлено у наказах начальника НУОУ, що додаються до звіту). Результатом поєднання навчання і досліджень є можливість публікації їх результатів у вигляді: наукових статей у фахових виданнях; тез доповідей; звітів по НДР, патентів на корисну модель тощо. Експертною групою підтверджено факти участі ад'юнктів у наукових форумах, які були зазначені у відомостях про самооцінювання. Так, встановлено, що на кафедрах (у центрах інститутах) проводяться щорічні науково-практичні (науково-теоретичні) семінари (конференції), на які залучаються здобувачів (<https://nuou.org.ua/nauka/confi/>). Зокрема, проведено науково-практичний семінар “Удосконалення логістики Збройних Сил України за досвідом проведення операції об'єднаних сил” 24 червня 2020, у якому прийняли участь ад'юнкти Дядечко А.О. та Сампір О.М.; “Ремонтно-відновлювальні частини (підрозділи) в системі живучості військ (сил) та об'єктів” 11 лютого 2020р., у якому прийняли участь Іващук О.А. та Сампір О.М.; “Ефективність системи управління кар'єрою військовослужбовців – основа професіоналізації особового складу ЗС України” 19 листопада 2019, у якому прийняли участь Князев С.М. та Маліцький Д.А.; Міжнародна науково-практична конференція “Українське військо: сучасність та історична ретроспектива” 9.10.2020, у якій прийняв участь Ваненко С.М.; Міжнародний науково-практичний семінар “Проблемні питання протиміної діяльності та протидії вибухонебезпечним загрозам” 12 березня 2020 у якій прийняли участь Мещеряков І.С. та Іващук О.А. До того ж щорічно здобувачі Національного університету мають можливість прийняти участь у: науковому Міжнародному Безпековому Форумі “Гібридні загрози і війни в 21-му столітті – створення стійкості критичної інфраструктури”, міжнародній безпековій конференції “Russia on the World: Vision and Realities”. Ад'юнкти мають можливість брати участь у наукових семінарах та науково-практичних конференціях, публікувати результати своїх наукових досліджень у наступних фахових виданнях Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського: наукового міжнародного видання “Social development & Security”, фахових наукових видань “Наука і оборона” та “Труди університету”.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Експертна група засвідчує, що оновлення змісту освітніх компонентів відбувається шляхом щорічного перегляду та внесення змін до робочих програм навчальних дисциплін з урахуванням сучасних досягнень у сфері забезпечення військ (сил), а також актуального досвіду участі викладачів університету в операції Об'єднаних сил (АТО) на території Донецької та Луганської областей. Ця процедура висвітлена у Положенні про організацію освітнього процесу у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf>). У 2019 році відповідно до розпорядження першого заступника Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського від 29.09.2018 № 49 “Про створення робочої групи з узагальнення результатів аналізу змісту навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти” було проведено аналіз змісту навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. У визначену групу увійшли провідні вчені університету. За результатами діяльності цієї групи опрацьовано пропозиції щодо внесення змін до навчальних планів та робочих програм навчальних дисциплін, зокрема встановлено обсяг кредитів за складовими, що передбачають набуття ад'юнктами відповідних компетентностей. Також, з урахуванням досвіду проведення операції Об'єднаних сил, внесено зміни до програм навчальних дисциплін: Концептуальні проблеми забезпечення військ (сил), Основи моделювання у сфері забезпечення військ (сил). Відповідно до останньої редакції ОП, освітні компоненти переглянуті у 2021 році. Зокрема це стосується збільшення кількості дисциплін за вибором ад'юнкта. Було перероблено зміст практично усіх робочих програм навчальних дисциплін. Розширена тема міждержавне воєнно-технічне співробітництво в ОКБ. До того ж були створені нові навчальні дисципліни у рамках освітніх компонентів, зокрема ОК3, ВД3, ВД4, ВД5. Експертна група підтверджує, що в переважній більшості випадків, ініціатором оновлення змістовного наповнення освітніх компонентів виступають науково-педагогічні працівники, що викладають за ОП. Однак є випадки коли ініціаторами виступали здобувачі. Зокрема за їх ініціативою створені вибіркові навчальні дисципліни: «Філософія війни та миру» та «Основи оцінювання ефективності процесів управління та їх оптимізація». Ці факти підтверджуються результатами інтерв'ювання як зі здобувачами так і НПП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У НУОУ розроблені ряд документів пов'язаних з інтернаціоналізацією діяльності, зокрема Положення про інтернаціоналізацію НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-inter.pdf>. На базі університету регулярно організовуються та проводяться заходи, пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності, в яких приймають участь НПП та здобувачі, наприклад: заходи у рамках Програми НАТО «Удосконалення військової освіти – DEEP» <https://nuou.org.ua/u/news/zaknchivnya-kurs-dlya-vikladaczskogo-skladu-v-ramkax-programi-nato-deep.html> ; міжнародні наукові форуми <https://nuou.org.ua/u/news/per-mnpk-history-2020.html>. НУОУ підписано низку угод

(меморандумів) про міжнародну співпрацю, наприклад: Угода з Варшавським Національним університетом оборони <https://nuou.org.ua/assets/documents/poland-ukraine-memorandum.pdf>; Memorandum with the Military Centre for Strategic Studies of the Italian Republic <https://nuou.org.ua/assets/documents/memorandum-ukraine-italia.pdf>. Також у рамках інтернаціоналізації в університеті передбачено заходи академічної мобільності у рамках ERASMUS+ та DEEP UKRAINE Programme та угод (меморандумів, договорів) про співпрацю (<https://nuou.org.ua/nauka/memocooperation.html>, <https://nuou.org.ua/u/ms.html>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони: систематичне поєднання навчання і дослідження; тісна співпраця із міжнародними організаціями, закладами та установами, університет виступає центром міжнародної співпраці у сфері забезпечення воєнної безпеки; інформування здобувачів про ОК здійснюється кафедрами з використанням силабусів. Позитивні практики: проведення орієнтаційних занять, які відбувається після зарахування до ад'юнктури, регулярне оновлення змісту ОК (запровадження нових ОК) через зміни у доктринальних документах, що регулюють діяльність органів управління за видами забезпечення, врахування пропозицій ад'юнктів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: не у повній мірі у анонімному опитувальнику для докторів філософії (який розміщений у локальній мережі НУОУ) представлені питання зі зрозумілості інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв їх оцінювання в межах окремих освітніх компонентів визначення; силабуси освітніх компонентів не містять інформацію про форми контролю та критерій їх оцінювання (<https://nuou.org.ua/nauka/sylabusy-disciplin.html>) Недоліки: не виявлено. Рекомендації щодо удосконалення: розширити коло питань у анонімному опитувальнику та розглянути можливість щодо розроблення і затвердження типового опитувальника.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони є не суттєвими й не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контролю, порядок проведення контрольних заходів та критерії оцінки знань та умінь здобувачів вищої освіти в Національному університеті оборони імені Івана Черняхівського Положення про атестацію здобувачів вищої освіти в Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-atestation.pdf>). Детальні форми контролю (поточний контроль (опитування, виконання індивідуальних завдань з підготовки частини дисертаційного дослідження); підсумковий контроль (екзамени, диференційовані заліки); публічний захист наукових досягнень у формі дисертації), процедури проведення контрольних заходів та критерії їх оцінювання висвітлені в освітньо-науковій програмі за спеціальністю 254 «Забезпечення військ (сил)» (<https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf>), навчальному плані (<https://nuou.org.ua/assets/documents/np5-254-2021.pdf>), в робочих програмах навчальних дисциплін, але у представлених на офіційному сайті силабусах дисциплін відсутня інформація про форми контролю та критерій їх оцінювання (<https://nuou.org.ua/nauka/sylabusy-disciplin.html>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою за спеціальністю 254 «Забезпечення військ (сил)» проводиться у формі складання екзамену з дисциплін «Концептуальні проблеми забезпечення військ (сил)», «Теоретичні основи воєнно-наукових досліджень у сфері забезпечення військ (сил)», «Основи моделювання у сфері забезпечення військ (сил)», «Філософія і методологія науки», «Іноземна мова в науковій діяльності», «Застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності»; складання комплексного екзамену зі спеціальності; публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді (<https://nuou.org.ua/assets/documents/np5-254-2021.pdf>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів у Національному університеті оборони імені Івана Черняховського регламентується Положенням про організацію освітнього процесу у Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf>); Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти в Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-atestation.pdf>). Об'єктивність і неупередженість обумовлена чіткістю та зрозумілістю критеріїв оцінювання, визначенням прав та обов'язків екзаменаторів. Для запобігання конфлікту інтересів, відповідно до процедури повторного складання екзамену (Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf>); Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти в Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-atestation.pdf>), викладача, який приймав екзамен (диференційований залік) зазвичай не включають до складу комісії. Випадків повторного проходження контрольних заходів не було. Також, здобувачі вищої освіти можуть ознайомитися з наказом Міністерства оборони України від 09.09.2015 № 472 «Про затвердження Положення про екзаменаційні комісії вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1141-15>), який регламентує порядок проведення атестації та вирішення конфліктів інтересів у ході її здачі. Процедура оскарження рішення екзаменаторів в Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf>); Положення про атестацію здобувачів вищої освіти в Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-atestation.pdf>). Так у разі незгоди з оцінкою за екзамен здобувач вищої освіти має право не пізніше 12 години наступного робочого дня, що слідує за днем оголошення результату екзамену, подати апеляцію на ім'я голови екзаменаційної комісії. Порядок оскарження та розгляду скарги визначається його рішенням.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у НУОУ висвітлені у Положенні про організацію освітнього процесу у НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf>); Положенні про академічну доброчесність у НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-aka-dobro.pdf>); Положенні про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-60.pdf>); Положенні про атестацію здобувачів вищої освіти в НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-atestation.pdf>); Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних працях, що розробляються в НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-academ-plagiat.pdf>). Відповідно до Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних працях, що розробляються в НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-academ-plagiat.pdf>) перевірка робіт на академічний плагіат здійснюється за допомогою Інтернет-сервісів, використання яких регламентується відповідними наказами університету, зокрема, сервісів EtxtАнтиплагіат, AdvengoPlagiat, ShinglesExpert. За потреби додаткова перевірка може здійснюватися іншими системами, які є у вільному доступі. НУОУ популяризує академічну доброчесність відповідно до Положення про академічну доброчесність у НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-aka-dobro.pdf>) використовуючи комплекс профілактичних заходів для запобігання недотримання норм та правил академічної доброчесності: ознайомлення ад'юнктів із цим Положенням; інформування про необхідність дотримання правил академічної доброчесності; проведення семінарів з питань інформаційної діяльності Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, правильності написання наукових робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань. Також, Положенням про академічну доброчесність у Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-aka-dobro.pdf>) визначено, що сукупність

упорядкованої інформації, яка використовується для впровадження функціонування і удосконалення системи забезпечення академічної доброчесності розміщується у розділі офіційного сайту університету та має назву «Академічна доброчесність», але факту підтвердження наявності цієї вкладки «Академічна доброчесність» не знайдено. У самоаналізі не наведені конкретні приклади популяризації академічної доброчесності. Аналізуючи систему забезпечення академічної доброчесності було виявлено, що до складу Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського входить структурний підрозділ – Науковий центр проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони (<http://bitesc.nuou.org.ua/>) та має власну сторінку на офіційному сайті, але у самоаналізі не було зазначено даного факту існування цього структурного підрозділу.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони: наявна нормативно-правова база повністю забезпечує та регламентує питання щодо проведення контрольних заходів (визначає форми, критерії та процедури). Зазначені документи представлені у відкритому доступі на сайті Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, що дає змогу здобувачам вищої освіти у будь-який час звертатися до цих документів; Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського забезпечує впровадження та дотримання принципів академічної доброчесності, що супроводжується наявністю відповідних документів, де зазначаються політика, стандарти і процедури. Позитивні практики: перевірка наукових, навчально-методичних, навчальних робіт на наявність ознак академічного плагіату; наявність структурного підрозділу Наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони (<http://bitesc.nuou.org.ua/>) є відмінним доповненням до розвитку та впровадження системи академічної доброчесності в Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського, але заявлено у самоаналізі цього не було. Також, до позитивних практик з впровадження академічної доброчесності можна віднести те, що в силабусах дисциплін (<https://nuou.org.ua/nauka/sylabusy-disciplin.html>) викладено окремі елементи дотримання академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони: не зрозуміло, які інструменти використовує Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського для популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти, а саме: - на офіційному сайті Національного університету оборони імені Івана Черняхівського відсутня вкладка «Академічна доброчесність», де здобувач вищої освіти міг би ознайомитися з системою академічної доброчесності; - на офіційному сайті не були знайдені матеріали (буклети, постери, відеоролики) з популяризації принципів академічної доброчесності; - відсутній будь-який моніторинг щодо додержання принципів академічної доброчесності у Національному університеті оборони імені Івана Черняхівського (опитування, анкетування), тобто оцінити рівень обізнаності здобувачів вищої освіти щодо основних принципів академічної доброчесності не має можливості. Недоліки: не виявлено. Рекомендації: розглянути можливість розміщення на офіційному сайті Національного університету оборони імені Івана Черняхівського активної вкладки «Академічна доброчесність» та внести у опитувальник питання, що дозволяють оцінити рівень обізнаності здобувачів вищої освіти щодо основних принципів академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони є не суттєвими й не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час візиту представника експертної групи до НУОУ встановлено наступне - на ОП викладають 31 науково-педагогічний та науковий працівник. З них докторів наук, професорів – 11; кандидатів наук, професорів – 4;

кандидатів наук, доцентів – 16. Серед викладачів - 28 чоловіків та 3 жінки. Мають сертифікат С1 – 2 НПП; сертифікат В2 – 10 НПП. Стаж науково-педагогічної діяльності 10-20 років – 13 НПП; більше 20 років – 18 НПП. За віком 40-50 років – 13 НПП; 50-60 років - 12 НПП; старше 60 років - 6 НПП. Професійна кваліфікація підтверджується наявністю практичного досвіду в усіх викладачів, які задіяні на ОП з терміном не менше 10 років науково-педагогічної діяльності. Аналіз наданого гарантом переліку наукових та методичних праць свідчить, що всі НПП є компетентними у галузі знань за якою викладають матеріал. Усі викладачі ОП приймають участь у заходах підвищення кваліфікації відповідно до Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/project-pidvishennia-kvalifikacii-npp-v2.pdf>). Представлена гарантом ОП зведена інформація про викладачів, які викладають дисципліни за заявленою ОП, а також надані пояснення під час зустрічей з фокус-групами, підтверджують відповідність викладачів дисциплінам ОП. Їх академічна та професійна кваліфікація забезпечує досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Добір НПП здійснюється відповідно до вимог наказу Міністерства оборони України та Міністерства освіти і науки України від 19.10.2016 № 542/1255 «Про затвердження Інструкції про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, що належать до сфери управління Міністерства оборони України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1461-16>), Наказу Міністерства оборони України від 26.06.2016 року № 292 «Про затвердження Інструкції з заміщення на конкурсній основі вакантних наукових посад у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів вищої освіти та наукових установах Міністерства оборони України та Збройних Сил України» (http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE32292.html), а також положення про проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад наукових та науково-педагогічних працівників, яке розроблено в університеті (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-pro-vvedennia-v-diu-polozhennia.pdf>). У цьому положенні містяться умови проведення конкурсу, інформація про порядок роботи та повноваження конкурсної комісії (<https://nuou.org.ua/assets/documents/konk-kom-182.pdf>), процедури конкурсного відбору та порядок оскарження рішення конкурсної комісії. Експертною групою встановлено, що проблем в університеті під час добору викладачів на вказану освітню програму немає.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЕГ встановлено, що роботодавці до організації та реалізації освітнього процесу залучені ще на етапі формування (корегування) ОП. Також вони проводили рецензування ОП та активно залучаються до проведення занять в межах ОП. Наприклад, до робочої групи щодо корегування ОП залучені: заступник начальника університету з наукової роботи кандидат військових наук, професор Павло Щипанський Відгуки-рецензії на ОП надав директор департаменту військової освіти і науки МО України, доктор технічних наук, професор Володимир Мірненко та заступник начальника Державного науково-дослідного інституту авіації з морально-психологічного забезпечення, доктор технічних наук, доцент, полковник Олексій Кононов. ЕГ встановлено, що представники роботодавців регулярно проводять навчальні заняття з ад'юнктами, тематика робіт докторів філософії щорічно погоджується з роботодавцями, вони приймають участь у засіданнях разових спеціалізованих вчених при захисті дисертації. Встановлено, що до складу разової спеціалізованої ради ДФ 26.709.013 із захисту дисертації ад'юнктом 2016 року набору Юрієм Ганненко офіційним опонентом призначено начальника воєнно-наукового управління Генерального штабу ЗС України, кандидат військових наук, старшого наукового співробітника Володимир Ковалюк (представника роботодавця). Також до складу разової спеціалізованої ради ДФ 26.709.014 із захисту дисертації ад'юнктом 2016 року набору Андрієм Давидовим офіційним опонентом призначено представника департаменту військової освіти і науки МО України кандидата військових наук Максима Кас'яненко (представника роботодавця). Таким чином, Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу на всіх етапах функціонування ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час візиту представника ЕГ до НУОУ встановлено, що у поточному навчальному році до реалізації освітнього процесу залучались роботодавці: 23.12.2020 проведено заняття тимчасово виконуючим обов'язки начальника Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України полковником Анатолієм Зваричем за темою «Основи організації заходів наукового супроводження у Збройних Силах України». 10.02.2021 проведено заняття представником науково-дослідного центру гуманітарних проблем ЗС України Оленою Холох за темою «Етос воєнної науки»; 24.02.2021 року проведено заняття начальником відділу організації та планування морально-психологічного забезпечення Головного управління МПЗ ЗС України полковником Валерієм Чекаловим за темою «Морально-психологічне забезпечення військ (сил) в сучасних умовах». З'ясовано, що протягом 2020-21 навчального року професіоналами-практиками та представниками роботодавців проведено більше 20 занять,

залучення цих категорій до проведення занять носить систематичний характер. Таким чином, Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського активно залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського сприяє професійному розвитку викладачів ОП шляхом направлення на стажування, залученням до спільних заходів з представниками провідних європейських закладів військової освіти. Наприклад, під час візиту представника ЕГ до університету проходив ювілейний щорічний XX Міжнародний тиждень НАТО (<https://nuou.org.ua/u/news/zaversheno-xx-mzhnarodnij-tizhden-pato.html>). До проведення заходу активно залучались як НПП, так і ад'юнкти. ЕГ встановлено, що університет активно стимулює розвиток викладачів шляхом преміювання за розробку наукових праць, що опубліковані у наукових журналах, які індексуються у наукометричних базах Web of Science та Scopus. (До звіту додається копія положення про преміювання). При проведенні фокус-груп з НПП та допоміжним персоналом встановлено що преміювання є дієвим стимулом розвитку науково-педагогічних працівників, спонукає їх до активної публікації власних наукових здобутків.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Для моніторингу професійного розвитку викладачів в університеті розроблено та введено в дію Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-60.pdf>). Рейтингове оцінювання в університеті проводиться кожен рік у серпні місяці та доводиться до НПП на навчально-методичному зборі університету. Рейтингове оцінювання проводиться за окремими категоріями: начальники кафедр, заступники начальників кафедр, професори, доценти, старші викладачі, викладачі. Під час візиту представника ЕГ до ЗВО на основі аналізу останнього рейтингу встановлено, що НПП, які залучені для викладацької діяльності в рамках ОНП «Забезпечення військ (сил)» мають наступний рейтинг. Серед начальників кафедр - 4, 6, 8, 9, 11, 13 місця із 24 у номінації, серед заступників начальників кафедр – 5 та 8 місця із 12 у номінації. Професори (військовослужбовці) – 3 та 4 місця із 15 у номінації. Професори (працівники ЗС України) – 3, 10, 13 та 15 місця із 30 у номінації. Доценти (військовослужбовці) – 2, 8 та 15 місця із 30 у номінації. Доценти (працівники ЗС України) – 7 та 10 місця із 38 у номінації. При цьому у рейтингу не приймають участь: керівництво університету, керівництво інститутів (центрів), наукові працівники університету. Таким чином, до реалізації ОП залучаються науково-педагогічні працівники, які мають достатньо високий рейтинг у визначених номінаціях. Крім того, під час проведення бесід з фокус-групами, а саме, з гарантом ОП, НПП, які залучаються для реалізації освітніх компонентів у рамках ОП, науковими керівниками ад'юнктів встановлено, що вони регулярно заохочуються керівництвом університету, Головнокомандувачем ЗС України, Міністром оборони України та Президентом України. При цьому обов'язково враховується місце у загальному рейтингу НПП. Наприклад гаранта ОП у 2018 році нагороджено почесним нагрудним знаком Начальника Генерального штабу «За досягнення у військовій службі I ступеня», у 2019 році – відзнакою Міністерства оборони України «Знак пошани», у 2020 році – грамотами начальника НУОУ, у 2021 році – грошовою премією. НПП які викладають на ОП та займають перші позиції у рейтингу НУОУ отримують державні нагороди. Так, професор Володимир Коцюрба у 2018 р. отримав почесне звання «Заслужений винахідник України», а доцент Володимир Дачковський отримав звання «Заслужений винахідник України» у 2020 р.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони: академічна та професійна кваліфікація викладачів, залучених до реалізації ОП «Забезпечення військ (сил)», сприяє досягненню визначених цілей та програмних результатів навчання, процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими і надають можливість забезпечити необхідний рівень професіоналізму. Університет сприяє професійному розвитку викладачів, стимулює розвиток їх викладацької майстерності. До проведення занять за ОП університет активно залучає професіоналів-практиків та представників роботодавців. Позитивна практика: при представленні науково-педагогічних представників до заохочення державними та відомчими нагородами обов'язково враховується їх місце у загально університетському рейтингу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: не виявлено. Недоліки: не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма та діяльність за нею відповідає визначеному критерію, при цьому має взірцевість щодо системного залучення різних категорій професіоналів-практиків та представників роботодавців не тільки до проведення аудиторних занять а й до атестації ад'юнктів у якості офіційних опонентів.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

На підставі ознайомлення з відомостями про самооцінювання та інформації від представника експертної групи, що перебував у НУОУ та за результатами спілкування з фокус-групами встановлено, що фінансові та матеріально-технічні ресурси НУОУ, а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Фінансування освітнього процесу в Університеті відбувається з фондів Міністерства оборони України у відповідності до обсягів державного замовлення. Для реалізації ОП використовуються достатній аудиторний фонд, здобувачі забезпечені окремими робочими місцями та необхідним обладнанням для проведення наукових досліджень. Здобувачам забезпечено доступ до засобів імітаційного моделювання (Славутич <https://bit.ly/ztUVODI>, JCATS <https://sim.nuou.org.ua/uk/>), засобів проведення випробувань (балістична траса, електронні стенди, тощо), комп'ютерних класів із спеціалізованим програмним забезпеченням для аналізу та обробки результатів досліджень та підвищення рівня своєї підготовки. Для проведення наукових досліджень залучається матеріально-технічна база установ партнерів: ЦНДІ ЗС України (<https://crsi.mil.gov.ua/novini.html>), ЦНДІ ОВТ ЗС України (<https://cndiovt.com.ua/>). Експертна група стверджує, що досягненню цілей ОП та програмних результатів сприяє наявність бібліотек (електронної <https://nuou.org.ua/u/news/funkczonuvannya-potuzhno-elektronno-bbloteki-%E2%80%93-neobxdnij-atribut-suc.html>, таємної, загального та навчального фонду, ДСК, читального залу). Здобувачі мають вільний доступ до бібліотечних фондів у встановленому порядку. ці фонди постійно і систематично поповнюються вітчизняними та міжнародними періодичними виданнями (відомості про забезпечення бібліотек буде надано до звіту). Навчально-методичне забезпечення ОП (силабуси, РПНД, навчально-методичні матеріали для підготовки та відпрацювання навчальних занять, навчальні підручники та інш. матеріали) розроблені та забезпечують досягнення зазначених у ОП РН. Безперервність навчання, здобувачів забезпечується можливістю доступу до платформи дистанційного навчання <https://nuou.org.ua/u/news/osvtnj-proczes-sogodn.html>, на якій здобувачі мають доступ до всіх навчально-методичних матеріалів освітніх компонент ОП. Використання платформи дистанційного навчання дозволяє здобувачам проходити курсову підготовку за різними напрямками, набуваючи нових знань, навичок і вмій. Також здобувачі мають безоплатний доступ до міжнародних наукометричних баз даних для розширення можливостей щодо аналізу результатів передових досліджень у сфері інтересів здобувачів <https://nuou.org.ua/nauka/dostup-do-baz-ta-resursiv.html>. Таким чином, фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених цілей та програмних РН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Експертна група із інформації, що наведена у відомостях про самооцінювання та за результатами інтерв'ювання фокус-груп встановила, що у НУОУ забезпечено безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів НУОУ, необхідних для навчання, викладацької та дослідницької діяльності в межах ОП. Ад'юнкти мають можливість віддаленого доступу до навчальних матеріалів з освітніх компонентів, які викладені у системі дистанційного навчання <https://nuou.org.ua/u/news/pop-df.html>. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 29 травня 2020 р. №721 (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 17 листопада 2020 р. № 1426) закладам вищої освіти та науковим установам незалежно від відомчої ознаки зі статусом бюджетної установи з січня по грудень 2021 року надано доступ до бази даних Web of Science Core Collection компанії Clarivate та повнотекстових ресурсів (електронних книг) бази даних ScienceDirect компанії Elsevier <https://nuou.org.ua/nauka/dostup-do-baz-ta-resursiv.html>. В ході бесід здобувачі вищої освіти підтвердили, що вони безкоштовно користуються послугами медичної служби університету, поліклініки та національного військово-медичного клінічного госпіталю <http://gvkg.kiev.ua/> за потреби. Всі військовослужбовці (здобувачі вищої освіти, НПП) в обов'язковому порядку щорічно проходять диспансеризацію, а працівники ЗСУ медичний огляд. Для задоволення своїх релігійних потреб здобувачі відвідують релігійні заходи в капличці університету та храмах міста. Враховуючи, що практично усі ад'юнкти мають статус учасника бойових дій,

то за потребою психологи підрозділу морально-психологічного забезпечення надають їм психологічну підтримку. Для забезпечення повноцінного і якісного харчування ад'юнктів при НУОУ функціонують ідальні та буфети. Сід відмітити, що на території НУОУ розташований власний спортивний комплекс, басейн, різноманітного профілю спортивні зали, що обладнані тренажерами та стадіон, доступ до яких у здобувачів вищої освіти є безкоштовний. Ад'юнкти мають вільний доступ та можливість відвідувати різноманітні спортивні гуртки та секції. Ад'юнкти та керівництво НУОУ в ході бесід підтвердили, що здобувачі вищої освіти мають можливість проживати у гуртожитках або отримувати грошову компенсацію за піднайом житла у місті.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Експертна група констатує, що освітнє середовище у НУОУ є безпечним для життя і здоров'я усіх учасників освітнього процесу. Це безпечне середовище забезпечується комплексом заходів та процедур, які відпрацьовані та впроваджені в університеті відповідно до Статуту внутрішньої служби ЗС України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text>. До таких заходів та процедур відносяться нормотворчі (розроблені інструкції, процедури), запобіжні (проведення інструктажів, лекцій, популяризація безпеки праці), надання невідкладної допомоги (наявність медичного пункту), контролю безпечності робочих місць та обладнання, неухильне виконання всіма учасниками освітнього процесу вимог техніки безпеки, дотримання кодексу добросовісної поведінки та професійної етики <http://bitec.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/Kodeks-dobro.pdf>, що створює здобувачам комфортне середовище для творчості та навчання.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експертною групою за результатами зустрічей встановлено, що НУОУ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП. Ад'юнкти через адміністративні підрозділи університету самостійно або через взаємодію з начальником кафедри (відділу), до якого прикріплені здобувач у порядку, визначеному статутами ЗС України. Здобувачі ОП мають можливість безпосередньо звернутися до посадових осіб НУОУ через форму електронного звернення на сайті університету <https://nuou.org.ua/contacts.html>, через офіційну сторінку університету на Facebook <https://www.facebook.com/TheNationalDefenseUniversity.ua/>, або особисто. Проблемні питання, які турбують здобувачів можуть доводитися до керівництва НУОУ через представників Ради молодих вчених <https://nuou.org.ua/assets/documents/rada-mol-vchen-p4.pdf>, представників здобувачів у складі вчених рад інститутів НУОУ та Вченої ради НУОУ. Отримати консультативну підтримку з питань добросовісності та запобігання корупції здобувачі можуть за контактами, наведеними на сторінці http://bitec.nuou.org.ua/?page_id=1722. Консультативну підтримку з питань організації освітнього процесу здобувачі можуть отримати від гаранта ОП, викладачів, наукових керівників, а також у науково-методичному центрі організації освітньої діяльності <https://nuou.org.ua/u/stru/centers/nmc-ood.html>. В ході бесід ад'юнкти підтвердили, що існуючий у НУОУ механізм одержання ними освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної, соціальної та психологічної підтримки задовольняє рівню їх потреб. Ніхто із здобувачів не підтвердив випадків прояву до них дискримінації та нехтування їхніми проблемами.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Експертною групою встановлено, що у ЗВО на теперішній час серед ад'юнктів за ОП немає здобувачів з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Експертною групою встановлено, що у НУОУ визначена політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації ОП. Політика та процедура врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією) викладена у Положенні про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/mrk-vreg-konf-sit-nduu.pdf>), яка розроблена на підставі законів України "Про запобігання корупції", "Про вищу освіту", Методичних рекомендацій щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, затверджених рішенням Національним агентством з питань запобігання корупції від 29.09.2017 № 839,

“Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні”, “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”, а також норми конвенцій Міжнародної організації праці, ратифікованих Україною: Конвенції № 111 про дискримінацію в галузі праці та занять, Конвенції № 156 про рівне ставлення та рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов’язками, Конвенції № 100 про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності, Конвенції № 3 про зайнятість жінок до та після пологів, Конвенції № 103 про охорону материнства, і визначає шляхи врегулювання конфліктних ситуацій під час здійснення ними службових обов’язків та повноважень. В університеті введено посаду заступника з МПЗ та працює відділ МПЗ. Ад’юнкти, у разі виникнення реального чи потенційного конфлікту інтересів мають право звернутися до визначених посадових осіб. Спількування зі здобувачами ОП підтвердило їх обізнаність у процедурі врегулювання конфліктних ситуацій. Облік звернень, скарг і заяв, що надходять до НУОУ, відбувається відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про звернення громадян» та Статутів ЗС України. Гендерна політика в університеті здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій з інтеграції гендерних підходів в систему підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України (<https://cutt.ly/EbZBQFk>). За інформацією, отриманою під час візиту представника експертної групи до НУОУ встановлено, що наказом начальника НУОУ від 27.05.2019 № 162 призначений радник начальника Університету з гендерних питань, а також налагоджена система збору, аналізу та реагування на проблемні питання. За результатами інтерв’ювання з різними фокус групами, ніхто із її учасників не підтвердив наявність конфліктних ситуацій (зокрема пов’язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: фінансові та матеріально-технічні ресурси НУОУ, а також навчально-методичне забезпечення ОП повністю забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних РН; освітнє середовище є безпечним для життя та здоров’я здобувачів, що навчаються за ОП, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Позитивні практики: широке застосування для проведення досліджень спеціалізованих програмних засобів, а саме, автоматизованої системи управління військами «Славутич» та системи імітаційного моделювання JCATS (Joint Conflict And Tactical Simulation); залучення матеріально-технічної бази установ партнерів: ЦНДІ ЗС України, ЦНДІ ОВТ ЗС України; використання можливостей платформи дистанційного навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: не виявлено. Недоліки: Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма та діяльність за нею відповідає визначеному критерію, та має інноваційний характер у частині створення та використання під час реалізації ОП сучасної навчально-матеріальної бази, елементами якої є спеціалізовані програмні засоби (Славутич, JCATS), сучасна і дієва платформа дистанційного навчання, електронна бібліотека.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Експертна група встановила, що НУОУ послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf>), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/edu-act-quality.pdf>), Системи заходів внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/syszah-quality-nduu.pdf>), Методичних рекомендацій до

порядку реалізації освітніх програм у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/met-rec-realiz-op-nduu.pdf>). Група забезпечення спеціальності проводить перегляд та аналіз ОП (ОП введена в дію у 2016, у 2019 відбувся перегляд освітніх компонентів ОП). Останній перегляд ОП відбувся у 2020-2021 роках із залученням до цього процесу роботодавців та інших стейкхолдерів. Основними змінами ОП є: перегляд освітніх компонентів; удосконалення питання вибіркової навчальних дисциплін; приведення компетентностей та програмних результатів до вимог Національної рамки кваліфікацій, узгодження їх з проектом Стандарту вищої освіти; формування переліку напрямків досліджень; акцентування уваги на академічну мобільність, у тому числі міжнародну. Зазначені зміни були обумовлені зміною вимог законодавства (корегуванням НРК та розробкою проекту Стандарту вищої освіти), розвитком підходів до підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

За результатами інтерв'ювання зі здобувачами вищої освіти, з'ясовано, що вони є повноцінними партнерами у процесах забезпечення якості ОП, зокрема, під час останнього перегляду ОП до робочої групи був включений ад'юнкт четвертого курсу Ганненко Юрій Олександрович. Здобувачі вищої освіти залучаються до процесу перегляду ОП шляхом їх участі в роботі Вченої ради Університету та вчених рад інститутів (центрів), відповідно до Положення про загальні збори особового складу Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, та Положення про Вчену раду Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-vrada.pdf>), де здійснюється обговорення та затвердження змін до ОП. Окрім цього під час зустрічі з представниками органу самоврядування здобувачів вищої освіти, а саме ад'юнктами: Наконечним О.В. (членом Вченої ради університету), Мещеряковим (членом ради інституту), Ярошенко Я.В. (членом ради молодих вчених), Невальоним Є.О. (заступником загальних зборів ад'юнктів та докторантів), Шершіковою І.І. (членом ради молодих вчених), експертна група пересвідчилась у тому, що ці здобувачі вищої освіти, які представляють відповідні органи самоврядування дійсно залучаються до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості на правах повноцінних партнерів. Вони підтвердили, що їх позиція щодо покращення ОП ґрунтується на результатах опитувань колег та дійсно доводиться до академічної спільноти університету. Існує зворотній зв'язок здобувачів вищої освіти з гарантом ОП, групою забезпечення, керівництвом Університету, представниками НМЦ ОНІНТД, де піднімаються питання організації підготовки на ОП та проблеми пов'язані з цим, результати яких впливають на зміст навчання і викладання. При перегляді ОП у 2021 році враховані результати опитування здобувачів вищої освіти, а саме: під час формування терміну освітньої складової була врахована позиція ад'юнктів щодо проходження такої складової протягом 1-2 року підготовки; розділення практичної складової на педагогічну та науково-дослідницьку практики і винесення їх у блок вибіркового компонентів.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факт залучення роботодавця до розроблення ОП зафіксовано під час інтерв'ювання керівництва НУОУ та стейкхолдерів. Так, під час періодичного перегляду ОП створюються робочі групи щодо перегляду та корегування ОП, до яких залучені представники роботодавця (<https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf>). На проєкт ОП 2021 року отримані позитивні рецензії-відгуки та рекомендації від зовнішніх стейкхолдерів (<https://nuou.org.ua/assets/documents/rec5-254-2021.pdf>). У контексті отриманих рекомендацій переформовано інтегральну компетентність з урахуванням вимог наказу МОН №584 від 30.04.2020; доопрацьовано загальні компетентності відповідно до особливостей підготовки на третьому «освітньо-науковому» рівні вищої освіти, а саме додана загальна компетентність «Формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору»; проведено корегування спеціальних компетентностей, а саме, проведено перехід від видів до систем забезпечення військ (сил) (<https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf>). Крім того, з'ясовано, що з роботодавці залучаються до процесу перегляду не тільки ОП, а інших процедур забезпечення її якості. Так, НУОУ активно залучається до розроблення, внесення змін в навчальний план, РПНД та силабуси для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня освіти. Також, теми дисертаційних робіт ад'юнктів за спеціальністю погоджуються з роботодавцями. Окрім цього замовники залучаються до захисту дисертаційних робіт у якості членів спеціалізованої ради або виступають офіційними опонентами ад'юнктів (відомості додаються до звіту).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Процедура збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників здійснюється систематично. Моніторинг інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП здійснюється відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського (<https://nuou.org.ua/assets/documents/edu-act-quality.pdf>). Оскільки, перший випуск за ОП «Забезпечення військ

(сил)» відбудеться у 2021 році то в НУОУ спланована система заходів проведення комплексного аналізу діяльності випускників. Аналіз планується провести на підставі: особистих зустрічей із випускниками та їх керівниками, вивчення рейтингового оцінювання випускників, результатів анкетування за установленою в Університеті формою анкети опитування випускника (<https://nuou.org.ua/u/dokumenty/>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Під час розроблення проекту ОП 2021 року було враховано зміни, які відбуваються в нормативній та законодавчій базі та вимагають відповідної адаптації ОП до сучасних умов, а також вимоги НРК. Недоліком даної ОНП є розбіжності між трактуванням компетентностей та НРК яка скорегована у 2020 році; кількість вибіркового освітніх компонентів не в повній мірі задовольняло освітні потреби здобувачів; розпорошеність складових освітньої компоненти. Реагування на виявлені недоліки відбулося в рамках розроблення проекту оновленої ОНП (<https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf>). Під час корегування програми було розширено перелік дисциплін для третього (освітньо-наукового) рівня підготовки, шляхом введення наступних навчальних дисциплін: «Методи воєнно-прикладних досліджень та моделювання, прикладні пакети (програми)»; «Філософія війни та миру»; «Основи оцінювання ефективності процесів управління та їх оптимізація». Також була розділена педагогічна та науково-дослідницька практики та надана можливість здобувачам проходити її на вибір. Після отримання зауважень у 2020 році під час корегування ОП та усунення розбіжності між трактуванням компетентностей та скорегованою у 2020 році НРК була введена загальна компетентність ЗК2 Формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору та сформульовані СК2. Здатність працювати з експертами, отримувати від них знання та використовувати їх на практиці, вільне спілкування з питань забезпечення військ (сил) що стосується сфери наукових та експертних знань з колегами, публічно представляти та захищати власні наукові результати, виступати на вітчизняних міжнародних форумах, конференціях і семінарах, СК3. Здатність розробляти та удосконалювати теоретичні й експериментальні методи визначення доцільності використання нових фізичних принципів, технічних рішень і технологічних процесів під час створення перспективних і вдосконалення існуючих систем забезпечення військ (сил). Відносно розпорошеності складових освітньої компоненти, необхідно зазначити, що термін освітньої складової з 2019 року зменшено і перерозподілено в межах 1 та 2 років підготовки. Раніше ОП реалізовувалась протягом 3-х років навчання.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Дана ОП підлягає первинній акредитації. Оскільки дана ОП реалізується тільки в НУОУ, то групою забезпечення вивчався досвід проходження акредитацій за спорідненими спеціальностями та враховувався при перегляді ОП, зокрема: розширено співпрацю з вітчизняними та закордонними військовими ЗВО, які здійснюють підготовку за спорідненими спеціальностями; відкоригована мета ОП з боку підкреслення її унікальності; розглянута можливість надання здобувачам вищої освіти проведення педагогічної або наукової практики за вибором, оскільки випускники можуть призначатися як для заміщення наукових так і науково-педагогічних посад тощо.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Академічна спільнота змістовно залучається до розвитку ОП та освітньої діяльності шляхом участі у робочій групі з розробки (уточнення, корегування) ОП; участі у засіданні Вчених рад інститутів, центрів, Університету; співпраці Університету з іншими ЗВО та установами, яка включає участь в спільних наукових проектах, конференціях, семінарах, під час яких розглядається питання забезпечення якості ОП; залучення до освітнього процесу провідних фахівців у галузі; надання можливості проходження зовнішніх стажувань, участь у "воркшопах", методичних семінарах, метою яких є обмін інформацією щодо методик викладання, оптимізації освітньої та наукової компонент ОП, обговорення можливостей використання сучасних технологій у навчанні (в тому числі, за програмою Egnastus+); наукове керівництво роботою здобувачів над дисертаційним дослідженням; підготовку спільних з здобувачами наукових публікацій; організація наукових конференцій та участь у них учасників академічної спільноти стосовно удосконалення освітнього процесу на ОП; обговорення на засіданнях кафедр, групи забезпечення та винесення на засідання Вченої ради Університету заходів та процедур із внутрішнього забезпечення якості на ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони: НУОУ послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; здобувачі безпосередньо та через органи ад'юнктського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери; існує реальний зворотній зв'язок здобувачів вищої освіти з гарантом ОП, групою забезпечення, керівництвом Університету, представниками НМЦ ОНІНТД, де піднімаються питання організації підготовки за ОП та проблеми пов'язані з цим, результати яких впливають на зміст навчання і викладання; роботодавці безпосередньо і систематично приймають участь у забезпеченні якості ОП; результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час перегляду ОП; система забезпечення якості НУОУ в цілому забезпечує своєчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності з її реалізації; академічна спільнота НУОУ залучена до внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та змістовно сприяє розвитку ОП. Позитивні практики: У НУОУ існує та налагоджена практика аналізу результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, пропозиції і зауваження проходження акредитації за спорідненими спеціальностями враховуються та беруться до уваги під час удосконалення ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: у відомостях про самооцінювання освітньої програми не вказано посилання на електронне анкетування щодо оцінювання якості освітнього процесу та узагальнені результати опитування здобувачів вищої освіти. Недолік: не виявлено. Рекомендації: розглянути можливість створення на сайті НУОУ інформацію про результати анкетування різних категорій стейкхолдерів щодо якості ОП, та розміщати результати зовнішнього оцінювання якості освіти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу, правила і процедури, що їх регулюють, в цілому висвітлені у внутрішніх документах НУОУ, які перебувають у вільному доступі та розміщені на офіційному сайті університету, а саме: Статут НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/statut-nuou-2019.pdf>; Положення про організацію освітнього процесу у НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-61.pdf>; Положення про організацію підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (доктора філософії) <https://nuou.org.ua/assets/documents/19-pol-2021.pdf>; Методичні рекомендації для здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії <https://nuou.org.ua/assets/documents/p17-rec-ad-2.pdf>; Методичні рекомендації до порядку реалізації освітніх програм у НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/met-rec-realiz-op-nduu.pdf>; Рекомендації щодо організації підготовки ад'юнктів у НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/p17-rec-ad.pdf>; Методичні рекомендації щодо організації і проведення попередньої експертизи дисертації на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії в НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/p15-mrec-nnu-09012020-4.pdf>; Положення про Раду молодих вчених Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського <https://nuou.org.ua/assets/documents/rada-mol-vchen-p4.pdf>; Положення про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-60.pdf>; Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників НУОУ <https://nuou.org.ua/assets/documents/project-pidvishennia-kvalifikacii-npp.pdf>; Положення про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад наукових та науково-педагогічних працівників НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/nakaz-provvedennia-v-diu-polozhennia.pdf>). Загалом, у ЗВО протягом 2020-2021 року НУОУ оновлено комплекс нормативних актів, інших документів, які враховують останні вимоги щодо організації освітньої діяльності за ОП, визначають чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та

пропозиції заінтересованих сторін.

На сайті НУОУ представлена ОП https://nuou.org.ua/assets/documents/onp_3_254.pdf, яка була розроблена у 2016 році та ОП, що була переглянута у 2021 року за якою проводиться експертиза <https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf>. Окрім цього на сайті представлено відгуки-рецензії від зовнішніх представників академічної спільноти та роботодавця <https://nuou.org.ua/assets/documents/rec5-254-2021.pdf>. Експертна група відмічає, що на сайті і у відомостях про самооцінювання не вказана де знайти інформацію про зауваження та пропозиції, що надійшли від всіх зацікавлених сторін, після закінчення обговорення проекту ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Експертна група підтверджує, що на офіційному сайті НУОУ оприлюднено ОП <https://nuou.org.ua/assets/documents/p5-254-2021-2.pdf>, навчальний план <https://nuou.org.ua/assets/documents/np5-254-2021.pdf>, силабуси усіх освітніх компонентів <https://nuou.org.ua/nauka/sylabusy-disciplin.html>, за виключенням програм педагогічної та науково-дослідницької практик. Ці документи містять точну та достовірну інформацію про ОП в достатньому обсязі. Крім цього, результати своєї діяльності НУОУ висвітлює для суспільства у відомій соціальній мережі <https://www.facebook.com/TheNationalDefenseUniversity.ua/> та на популярному відеохостингу <https://www.youtube.com/channel/UCUavXkPHcrgIEFOayEOtL8Q>. Проте, ЕГ звернула увагу на те, що не оприлюднені відкриті дані про фінансові та матеріально-технічні ресурси, які задіяні (плануються) для реалізації ОП, проведення наукових досліджень, як це визначено п.2.3 Статуту Університету. Отже, університет своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування всіх стейкхолдерів та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони: визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу; оприлюднення результатів зовнішнього рецензування проекту ОП; надана точна і достовірна інформація про ОП на офіційному сайті НУОУ; представлена ОП, що розроблялась у 2016 та оновлена у 2021 року, що дає змогу проаналізувати зміни, які у ній відбулись. Позитивні практики: інформування суспільства та стейкхолдерів щодо результатів діяльності НУОУ через соціальну мережу Facebook та відеохостинг Youtube.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: відсутня інформація на офіційному сайті НУОУ щодо зауважень та пропозицій, що надійшли від усіх стейкхолдерів, після закінчення громадського обговорення проекту ОП; на сайті не наведено інформацію щодо відкритих даних про фінансові та матеріально-технічні ресурси, які залучаються (плануються) для реалізації ОП. Недоліки: не виявлено. Рекомендації щодо удосконалення: на сайті НУОУ зробити доступним для всіх стейкхолдерів інформацію щодо результатів громадського обговорення проекту ОП з можливістю усіх зацікавлених осіб здійснювати свої коментарі та надавати пропозиції до покращення та визначати зауваження, зауважень; доцільно оприлюднити відкриті дані про фінансові та матеріально-технічні ресурси, які залучаються (плануються) для реалізації та розвитку ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітньо-наукова програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Аналіз змісту ОП свідчить, що структура освітньої складової дозволяє підготувати ад'юнктів до самостійного проведення наукового дослідження та педагогічної діяльності. Загальний обсяг ОП складає 40 кредитів ЄКТС, з них обов'язкова компонента – 30 кредитів. Із них 6 кредитів присвячено набуттю загальнонаукових компетентностей, 6 – здобуттю навичок володіння англійською мовою в науковій діяльності та 6 – здобуттю універсальних навичок науковця. Крім того 12 кредитів спрямовані на поглиблення знань із забезпеченні військ (сил) відповідно до назви ОП. Вибіркова компонента ОП, яка складає 10 кредитів, дозволяє в залежності від наукових інтересів ад'юнкта підсилити його фахову або загальнонаукову підготовку. З цих 10 кредитів – 4 призначені для вибору науково-дослідної або педагогічної практики, яка враховує вподобання ад'юнкта щодо подальшого напряму діяльності після завершення навчання на ОП. Як свідчать матеріали самоаналізу, всі ад'юнкти університету мають право проходити тренінги, курси, приймати участь у НДР відкритих науково-дослідних установах як в Україні та і за її межами результати яких можуть бути враховані в ОП. Проведені бесіди з фокус-групами з ад'юнктами свідчать, що зміст ОП відповідає їх науковим інтересам. Як свідчать ад'юнкти, особливу зацікавленість викликає вибіркова дисципліна «Сучасна педагогічна риторика». Навички публічного наукового виступу та проведення дискусії дуже важливі для науковця. Реалізуючи право академічної мобільності, ад'юнкти мають можливість приймати участь у науково-дослідницьких роботах у інших навчальних закладах. ЄГ з'ясовано, що ад'юнкту 2 року підготовки Князеву Сергію Миколайовичу рішенням вченої ради університету від 29.03.2021 р. зараховано 30 годин (1 кредит ЄКТС) науково-дослідницької практики за проведення досліджень у рамках НДР шифр “Резерв СВ”, яка проводилась у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Також ад'юнкти, які навчаються за ОП «Забезпечення військ (сил)» приймають активну участь та проводять дослідження питань забезпечення військ (сил) під час міжнародних військових навчань. Так, наприклад, у період з 16 по 25 вересня 2020 року ад'юнкти приймали активну участь в українсько-американському командно-штабному навчанні із залученням військ “Rapid Trident-2020”.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Під час спілкування з фокус-групами наукових керівників дисертацій та ад'юнктів, встановлено, що тематика останніх відповідає науковим напрямкам своїх керівників. Вивчення наданих представнику ЄГ під час візиту до університету відомостей також підтверджує, що наукова діяльність ад'юнктів відповідає напрямкам наукових досліджень керівників (до звіту буде надано відповідні відомості). Наприклад аналіз відкритих публікацій ад'юнкта 2016 року набору Юрія Ганенко, науковий керівник кандидат економічних наук, доцент Володимир Кивлюк, свідчить, що керівник та ад'юнкт мають спільні наукові статті: 1. Ганенко Ю. О. Удосконалення системи забезпечення матеріальними ресурсами Збройних Сил України / В. С. Кивлюк, Ю. О. Ганенко // Social development & Security. – К.: НУОУ імені Івана Черняхівського. – 2018. – Vol 2, No. 4. – С. 49–58. 2. Ганенко Ю. О. Удосконалення освітньої діяльності з метою розвитку системи логістики у Збройних Силах України / В. С. Кивлюк, М. І. Ткач, А. А. Лойшин, Ю. О. Ганенко // Social development & Security. – К.: НУОУ імені Івана Черняхівського. – 2019. – Vol 9, No. 6. – С. 112–124. Інший приклад - аналіз відкритих публікацій ад'юнкта 2016 року набору Ігоря Підпригора, науковий керівник кандидат історичних наук, доцент Сергій Соколюк, свідчить, що керівник та ад'юнкт мають спільні наукові статті: 1. Підпригора І. І., Соколюк С. М. Інформаційний вакуум та інформаційна блокада як аспекти інформаційної війни Росії проти України. Їх вплив на організацію інформаційної роботи у ВМС ЗС України у 2014 році. Війна на Донбасі. 2014–2017 рр. : збірник наукових праць за матеріалами III Всеукраїнської наукової військово-історичної конференції (м. Київ, 19 квітня 2018 р.). Київ : Національний військово-історичний музей України, 2018. С. 204–211. 2. Підпригора І. І., Соколюк С. М. Інформаційні і психологічні операції Російської Федерації в районах дислокації Військово-Морських Сил Збройних Сил України в 1992-2014 роках. Війна на Донбасі 2014–2019 рр. : збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської наукової військово-історичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.). Київ : Національний військово-історичний музей України, 2020. С. 69–74. Аналогічні приклади можна навести для всіх ад'юнктів та їх керівників.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Проведене експертною групою інтерв'ювання ад'юнктів свідчить, що вони мають можливості й активно користуються ними для участі у вітчизняних та іноземних наукових конференціях. Сертифікати про участь в них додаються окремими файлом до звіту (Сертифікати про участь у міжнародних конференціях). Результати наукових досліджень ад'юнкти за даною ОП можуть публікувати безоплатно у збірниках наукових праць, редакції яких знаходяться в університеті. Наприклад відкриті роботи можна публікувати у науковому журналі «Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони» (<https://nuou.org.ua/nauka/svr/npub/sit-sbo/>) та науково-

практичному журналі “Наука і оборона” (<https://nuou.org.ua/nauka/svr/npub/nauka-oborona.html>). Закриті роботи публікуються у збірнику наукових праць “Труди університету” (<https://nuou.org.ua/nauka/svr/npub/trudi-universitetu/>). За відгуками ад’юнктів університет фінансово підтримує їх участь у зовнішніх конференціях та публікаціях. Проведення бесіди фокус-групи з допоміжним персоналом під час зустрічі № 11, а саме з представником фінансово-економічного управління пані Наталією Ільною засвідчує, що усім ад’юнктам своєчасно відшкодовуються витрати на відрядження, пов’язані з участю у наукових конференціях та НУОУ забезпечує оплату патентів на корисну модель (до звіту будуть надані відповідні факти підтвердження). Експертною групою з’ясовано, що університетом укладено багато угод та меморандумів з науково-дослідними інститутами, сертифікованими акредитованими науково-дослідними лабораторіями, міжвузівськими науковими центрами в Україні та за кордоном (<https://nuou.org.ua/nauka/memo-cooperation.html>). Цей напрям активно розвивається в університеті.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад’юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

В університеті ад’юнкти щорічно залучаються до міжнародних тижнів НАТО та ЄС із запрошенням закордонних експертів, науковців і викладачів іноземних закладів вищої освіти. Також ад’юнкти мають можливість пройти курс у межах програми НАТО DEEP-Ukraine для ад’юнктів з метою опанування інноваційних методик викладання базових курсів за стандартами Північноатлантичного Альянсу, який проводиться протягом останніх років (2017-2020) (<https://nuou.org.ua/u/ms.html>). Експертна група підтверджує, що Університет розпочав співпрацю в межах спільного україно-норвезького науково-освітнього проєкту щодо створення спільних академічних програм з Норвезьким університетом оборони (<https://nuou.org.ua/u/news/9-grudnya-2020-roku-vdbulas-onlajn-zustrch-kervnicztva-nacjonalnogo-un.html>). Як показали результати опитування ад’юнктів, кожний з них приймає активну участь у міжнародних конференціях та спільних проєктах. Наприклад ад’юнкт 2016 року набору Юрій Ганненко у 2018 році закінчив курси у навчально-науковому центрі міжнародної миротворчої діяльності за програмою «Логістика в міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки». У додаткових матеріалах до звіту (файл Сертифікати про участь ад’юнктів) представлено близько 20 сертифікатів, які підтверджують участь ад’юнктів у міжнародних конференціях та спільних дослідницьких проєктах.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Вивчення наданих гарантом ОП відомостей та матеріалів свідчить, що наукові керівники ад’юнктів приймають активну участь у дослідницьких проєктах. Аналіз наданих гарантом ОП матеріалів, зокрема наказу начальника НУОУ від 16 квітня 2021 року № 114 «Про призначення наукових керівників, відповідальних виконавців та виконавців ДКР і НДР у 2021 році свідчить, що всі ад’юнкти приймають участь у НДР разом з керівниками. Наприклад, НДР шифр «Адажіо» - науковий керівник роботи кандидат військових наук, доцент В. Хома, виконавець – ад’юнкт С. Князев (його науковим керівником є доцент В Хома). НДР шифр «Потенціал» - відповідальний виконавець роботи кандидат технічних наук, доцент В. Дачковський, виконавець – ад’юнкти А. Дядечко та О Сампір (їх науковий керівник - доцент В. Дачковський). Аналогічні факти можна привести щодо участі інших ад’юнктів, а також участі наукових керівників ад’юнктів у дослідницьких проєктах попередніх років. Таким чином, наукові керівники ад’юнктів постійно спільно з ад’юнктами беруть участь у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та впроваджуються у практику забезпечення військ (сил).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад’юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

В університеті створена система забезпечення академічної доброчесності. Основним внутрішнім документом є положенням про академічну доброчесність у НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-aka-dobro.pdf>). Крім того, на забезпечення доброчесності спрямовано положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних працях, що розробляються в НУОУ (<https://nuou.org.ua/assets/documents/polo-academ-plagiat.pdf>). Ці документи є у відкритому доступі на сайті університету. Проведені зустрічі із різними категоріями співробітників НУОУ свідчать про ознайомлення з цими документами як здобувачів освіти, так і НПП. Крім того вт оновлено, що випадків порушення академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та ад’юнктів за ОП «Забезпечення військ (сил)» не виявлено. Результати опитування ад’юнктів свідчать, що для пошуку і виявлення академічного плагіату використовуються програми, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет (“Etxt Антиплагіат”, “Advego Plagiatius”, “Shingles Exspert”) і функціональні можливості яких максимально відповідають меті перевірки. Керівництво НУОУ проінформувало ЕГ, що у червні цього року сплановане придбання ліцензійної програми Unicheck (в кількості 1200 ліцензій).

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Сильні сторони: Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського надає широкі можливості ад'юнктам приймати участь у наукових конференціях і публікувати результати досліджень безкоштовно. В університеті видається достатньо фахових збірників, ад'юнкти та їх керівники приймають активну участь у науково-дослідних роботах. Усі випускники вчасно захищають свої дисертаційні роботи, а також достроково, за що отримують відповідні заохочення. Позитивні практики: сумісне залучення ад'юнктів та їх керівників до виконання НДР.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабкі сторони: існує необхідність у більш активному залученні здобувачів до навчань та експериментальних досліджень в органах військового (державного) управління; відсутність у випускників ОП сертифікатів знання іноземної мови, зумовлює доцільність збільшення обсягу ОК «Іноземна мова в науковій діяльності» для більш активного залучення ад'юнктів до міжнародної академічної спільноти. Недоліки: не виявлено. Рекомендації щодо удосконалення: розглянути можливість більш активного залучення здобувачів до навчань та експериментальних досліджень в органах військового (державного) управління; використати наявні можливості НУОУ щодо сприяння мовній підготовці здобувачів вищої освіти для набуття сертифікатів підтвердження знань з іноземної мови рівня B2 (СМР2), заохочувати здобувачів щодо долучення до міжнародної академічної спільноти та впроваджувати дієві механізми міжнародної співпраці згідно з підписаними угодами (меморандумами); розглянути можливість формування Пропозицій щодо складу Разової спеціалізованої ради на 1 курсі після затвердження тем здобувачів (такий підхід сформує навколо здобувача ту «критичну масу» науковців (голова Ради, 2 рецензента), які будуть супроводжувати здобувача протягом 4 років).

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Освітньо-наукова програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю критеріям, немає. У поданих Національним університетом оборони України імені Івана Черняхівського недостовірних відомостей не виявлено. Представники закладу вищої освіти у проведенні акредитаційної експертизи не перешкождали. Експерти вчасно отримували усі необхідні для роботи відомості, а представнику експертної групи, що безпосередньо працював у закладі вищої освіти, була надана інформація згідно попереднього запиту й та яка містить інформацію для службового користування. Програму проведення акредитаційної експертизи було узгоджено своєчасно у відповідності до встановлених термінів. Адміністрацією Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського були створені сприятливі умови для проведення акредитаційної експертизи з використанням технічних засобів відеозв'язку та роботи представника експертної групи у закладі вищої освіти, що дозволило якісно провести усі заплановані зустрічі, які були передбачені програмою. Факти впливу чи погроз щодо членів експертної групи та учасників зустрічей не були встановлені. Експертна група підтвердила інформацію, подану у відомостях про самооцінювання та встановила, що освітній процес у Національним університетом оборони України імені Івана Черняхівського, за вказаною освітньою програмою, не є удаваним. Гарант всіляко сприяв організованому проведенню експертизи.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	A
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Відомості про забезпечення виданнями із бібліотеки.pdf</i>	sSpFPLwR6TIImm3oTsEl47IhPGarmhwhN1hvGVsd eIo=
Додаток	<i>Заохочення Лойшин.pdf</i>	Ohc1Q4DvqsP+14N6Vnno+k9pFaWwTXH/ARHt67 WOCfY=
Додаток	<i>Зразок опитування.pdf</i>	BeaxeTXb8wHm76oxJtYK03KoqFjmtjReRSqROm+ 6dIE=
Додаток	<i>ПОЛОЖЕННЯ про преміювання НіНПП за публікації в Scopus.pdf</i>	RmLppqEFuIcbaIefdoEdQoNmlM5sGpDeA4AMeD/ JYLQ=
Додаток	<i>Приклад оплати патентів на винахід.pdf</i>	1g7On/JZ7AhW7Dm1gg/fx93v5MkPgpzwPLzn3jemb wI=
Додаток	<i>Свідотства про проходження додаткових курсів Ганненко.pdf</i>	aN4rYM1+DDO1q26Vsog4Fi7XXjx+wJ70eqWRbDij +KA=
Додаток	<i>Індивідуальний план роботи здобувача (приклад).pdf</i>	uhcXk5lByKY9eMi+LsYNSDIHqgVMTRpE/o1jOQuj7 zY=
Додаток	<i>Приклад нагороди ад'юнкта 2.pdf</i>	Mmebu+xTrkZ96GIxC4TaW+eZRC1uhBbzZIpOO5t4 ZHQ=
Додаток	<i>Приклад нагороди ад'юнкта.pdf</i>	1SKYWXoK6bGBsPVwRvMpZ1QnJcCYt7HC3yqpH 59F10=
Додаток	<i>Сертифікати про участь ад'юнктів у міжнародних</i>	tQFQtFskdaPV/sdYjeRqBSuFFvzjx1He+Z55nYsR88 w=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Кайдалов Руслан Олегович

Члени експертної групи

Фриз Сергій Петрович

Лісовенко Денис Валентинович